

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANCIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na temelju članka 14. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 22/00, 102/09 i 54/10), članka 24. Pravilnika o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06), a u vezi sa člankom 18. Pravilnika o administracijskim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 103/08), izdajem

IZVJEŠĆE O REVIZIJI GODIŠNJEG FINACIJSKOGA IZVJEŠĆA ZA 2010. GODINU I POSLIJEIZBORNOG FINACIJSKOGA IZVJEŠĆA – OPĆI IZBORI 2010. **NARODNE STRANKE RADOM ZA BOLJITAK**

Broj: 03-07-6-472/11
Sarajevo, 29. svibanj 2012. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS REVIZIJE	5
Predmet revizije.....	5
Cilj revizije.....	5
Obujam revizije.....	5
4. PRETHODNE REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE	6
5.1. NALAZI.....	6
5.2. PREPORUKE	9

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju financiranja političkih stranaka izvršila je reviziju finansijskih izvješća Narodne stranke Radom za boljitak i to: godišnjeg finansijskoga izvješća za 2010. godinu i finansijskoga izvješća za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora održanih u listopadu 2010. godine.

Rukovodstvo stranke je odgovorno za finansijska izvješća, postupanje sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka i uspostavu učinkovitoga sustava unutarnjih kontrola.

Naša odgovornost je izraziti mišljenje na temelju revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo obavili sukladno revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju jamstvo da je stranka postupala sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka.

Revizija je na temelju uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvješćima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvješća i postupanje sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razuman temelj za izražavanje našega mišljenja.

Revizijom smo utvrdili da Narodna stranka Radom za boljitak u izvještajnome periodu nije postupila sukladno odredbama članka 8. stavak (1) i članka 11. stavak (1) i (3) Zakona o financiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenoga, revidirano finansijsko izvješće ukazuje da je Narodna stranka Radom za boljitak u 2010. godini postupala sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, te da je troškove izborne kampanje financirala sukladno odredbama članka 15.10 Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju financiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) je izvršila reviziju finansijskih izvješća Narodne stranke Radom za boljitak i to: godišnjeg finansijskoga izvješća za 2010. godinu i finansijskoga izvješća za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora održanih u listopadu 2010. godine.

Revizija je poduzeta sukladno članku 14. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 22/00, 102/09 i 54/10), članku 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvješćima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 61/06) i članku 2. Pravilnika o administracijskim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvješća političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 103/08).

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na temelju uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

U godišnjem finansijskom izvješću za 2010. godinu Narodna stranka Radom za boljitak je iskazala prihod u iznosu od 955.149,01 KM, što je iskazano u narednoj tabeli:

Red.br.	Vrsta prihoda	Iznos u KM	Učešće u ukupnom prihodu %
1	Članarina	9.095,00	0,95 %
2	Prilozi fizičkih osoba	257.712,94	26,98 %
3	Prilozi pravnih osoba	1.000,00	1,11 %
4	Prihodi od imovine	47,08	0,10 %
5	Prihodi od pr. osoba	0,00	0,00 %
6	Prihodi od poklona	25.045,10	2,62 %
7	Prihodi iz proračuna ¹	662.248,89	69,33 %
	Ukupni prihodi:	955.149,01	100,00 %

Prema podacima iz godišnjeg finansijskoga izvješća, Narodna stranka Radom za boljitak je ostvarila rashode u iznosu 827.977,17 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke: Narodna stranka Radom za boljitak. Skraćeni naziv stranke je Za boljitak.

Stranka je registrirana kod Kantonalnog suda u Sarajevu, Rješenjem broj R 30/01 i dopune rješenja: R-I-8/04 i R-I-5/05 od 28.06.2005. godine, sa sjedištem u Sarajevu, ulica Kranjčevićeva broj 41.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-F1-11-000003 od dana 03.06.2011. godine upisana je promjena adrese sjedišta Narodne stranke Radom za boljitak, prema kome je sjedište ove političke stranke u Sarajevu, ulica Kulovića broj 1.

¹ Stranka je izvršila korekciju obrazaca finansijskoga izvješća za 2010. godinu (obrazac 3 i 3-f, na kojemu su iskazani prihodi koje je stranka ostvarila iz proračuna), te isti dostavila Središnjem izbornome povjerenstvu BiH 06.04.2012. godine.

Za zastupanje Narodne stranke Radom za boljitak ovlašten je Mladen Ivanković–Lijanović, predsjednik stranke.

Osoba ovlaštena za podnošenje finansijskih izvješća za 2010. godinu je Ivan Pandža.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskoga izvješća za 2010. godinu, organizacijsku strukturu Narodne stranke Radom za boljitak čine:

- Središnji ured,
- 10 kantonalnih odbora u Federaciji BiH,
- 6 regionalnih odbora u Republici Srpskoj
- Gradski odbor Mostar,
- Odbor Brčko Distrikt BiH
- 121 općinski odbor.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije su godišnje finansijsko izvješće za 2010. godinu i finansijsko izvješće za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora održanih u listopadu 2010. godine Narodne stranke Radom za boljitak, i to sljedećih organizacijskih dijelova:

- Središnji ured Narodne stranke Radom za boljitak,
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Široki Brijeg,
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Livno,
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Tuzla i
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Goražde.

Cilj revizije je da se na temelju provedenih revizijskih procedura pribave revizijski dokazi, koji će revizoru omogućiti da izrazi mišljenje o tome da li je Narodna stranka Radom za boljitak u izvještajnome periodu postupala sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbama članka 15.10. Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine.

Obujam revizije finansijskih izvješća Narodne stranke Radom za boljitak obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usuglašenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskome izvješću sa odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, odnosno usuglašenosti izvora financiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim akcentom na priloge fizičkih osoba, prihode iz proračuna, kao i financiranje izborne kampanje sukladno poglavlju 15 Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju financiranja političkih stranaka je obavila reviziju i pregled finansijskih izvješća Narodne stranke Radom za boljitak za period od 2005. do 2009. godine, nakon čega su izdata izvješća o reviziji, odnosno izvješća o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama političkoj stranci.

Nakon izvršenoga pregleda godišnjeg finansijskoga izvješća za 2009. godinu, izdato je izvješće o pregledu sa nalazima revizije i preporukom revizora da stranka treba postupati sukladno odredbama članka 6. i članka 8. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, odnosno da

u financijskome izvješću prijavljuje sve priloge fizičkih osoba iznad 100 KM i da se ne financira iz izvora koji su ovim zakonom zabranjeni političkim strankama.

Nerealizirane preporuke:

Na temelju uočenih manjkavosti u godišnjem financijskome izvješću za 2010. godinu, utvrđeno je da Narodna stranka Radom za boljitak nije ispoštovala date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

a) Narodna stranka Radom za boljitak je postupila oprečno odredbama članka 8. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, jer se financirala iz zabranjenih priloga.²

- (1) Politička stranka, odnosno njenih sedam (7) organizacijskih dijelova, je ostvarila prihod iz izvora koji su zabranjeni političkim strankama, na način što je koristila poslovne prostorije koje su u vlasništvu općina, pod povoljnijim uvjetima ili bez plaćanja zakupnine. Na taj način stranka je prekršila odredbe članka 8. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka.
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Ilidža je na temelju Ugovora o zakupu poslovnih prostorija sa Općinom Ilidža, broj: 05-23-2115/09 od 07.10.2009. godine, koristio poslovni prostor površine 13,00 m². Cijena zakupa je ugovorena u procentu 10% od početne cijene zakupa od 20,00 KM za extra zonu, u kojoj se poslovni prostor nalazi, odnosno u iznosu od 2,00 KM po m² uvećanoj PDV. Korištenjem poslovnog prostora u 2010. godini, po cijeni zakupnine ispod tržišne cijene, stranka je ostvarila prilog Općine Ilidža u iznosu od od 2.808,00 KM.
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Tuzla je na temelju Ugovora o zakupu poslovnih prostorija broj: 02-14-773 od 23.08.2006. godine, koristio poslovni prostor površine 68,67 m² po cijeni zakupa od 1,00 KM po m². Prema Odluci o davanju u zakup općinskih poslovnih zgrada, poslovnih prostorija i garaža ("Službeni glasnik Općine Tuzla", broj 6/04), najniža cijena zakupnine u II zoni Općine Tuzla, gdje se nalaze prostorije koje koristi stranka, iznosi 8,00 KM po m². Korištenjem poslovnog prostora u periodu od siječnja do prosinca 2010. godine pod povoljnijim uvjetima, odnosno nižoj cijeni od one koja je propisana navedenom odlukom, Narodna stranka Radom za boljitak ostvarila je prilog Općine Tuzla u iznosu od 5.768,00 KM.
- Općinskom odboru Narodne stranke Radom za boljitak Bihać je na temelju Zaključka Općinskoga vijeća Općine Bihać, a sukladno Odluci o izmjeni i dopuni odluke o davanju u zakup poslovnih prostorija („Službeni glasnik Općine Bihać“ broj 2/2003), općina dodijelila na korištenje poslovni prostor površine 28,32 m² uz cijenu zakupa od 1,00 KM uvećanu za 20% i PDV od 17%, što ukupno iznosi 1,41 KM/m². Sukladno Odluci o davanju u zakup poslovnih prostorija („Službeni glasnik Općine Bihać“ broj 4/2002), cijena zakupa u I građevinskoj zoni, kojoj pripada ulica Bihaćkih branilaca, u istoj se nalazi i prostor koji koristi politička stranka, iznosi 10,00 KM/m².

² Sukladno odredbi iz članka 8. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, državni, entitetski i kantonalni organi, organi Brčko Distrikta BiH, organi općinskih i mjesnih zajednica, javne institucije, javna poduzeća, humanitarne udruge, anonimni donatori, vjerske udruge, kao i pravne osobe u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25% ne mogu da financiraju političke stranke.

- Korištenjem poslovnih prostorija pod povoljnijim uvjetima, u odnosu na tržišne, stranka je ostvarila prilog od Općine Bihać u iznosu od 2.990,60 KM.
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Ilijaš je na temelju ugovora o davanju na korištenje poslovnih prostorija broj: 04/3-14-1043/09 od 09.09.2009. godine, koristio bez naknade poslovni prostor površine 14,40 m² u vlasništvu Općine Ilijaš. Obzirom da sukladno Odluci o načinu i visini plaćanja zakupnine poslovnih prostora na području općine Ilijaš ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/00) najniži iznos mjesečne zakupnine na području ove općine iznosi 8,00 KM, stranka je ostvarila prilog u iznosu od 1.382,40 KM.
- Općina Goražde je u 2010. godini plaćala zakupninu za poslovni prostor koji je koristila Narodna stranka Radom za boljitak, u mjesečnim iznosima po 150,00 KM, odnosno platila je ukupnu godišnju zakupninu u iznosu od 1.800,00 KM.³
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Zavidovići je na temelju Odluke o davanju suglasnosti na korištenje poslovne prostorije u vlasništvu općine Zavidovići broj: 01-23-5716/08 od 30.12.2008. godine, koristio poslovni prostor površine 22,87 m² bez naknade.
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Breza je bez naknade koristio poslovni prostor površine 15 m², koji je u vlasništvu Općine Breza.

(2) Stranka je primila priloge od dvije fizičke osobe u iznosima po 4.500,00 KM, što ukupno iznosi 9.000,00 KM, kojima nije moguće utvrditi identitet, pa se pouzdano može tvrditi da su to prilozima od anonimnih donatora⁴.

Usporedbom podataka iz financijskoga izvješća koje je Narodna stranka Radom za boljitak dostavila Središnjem izbornome povjerenstvu BiH sa podacima iz baze podataka Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka, utvrđeno je da dvije fizičke osobe, koje je stranka u izvješću navela, nisu stvarni donatori, jer se osobe sa istim osobnim podacima (imenom, prezimenom i jedinstvenim matičnim brojem) nisu nalazile u navedenoj bazi podataka. Također je utvrđeno da te osobe nisu bile upisane u birački spisak za Opće izbore 2010. godine, kod Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH⁵.

b) Narodna stranka Radom za boljitak nije ispoštovala odredbe članka 11. stavci (1) i (3) Zakona o financiranju političkih stranaka⁶.

(1) U poslovnim knjigama i financijskom izvješću koje je dostavila Središnjem izbornome povjerenstvu BiH, stranka nije iskazala sve prihode i rashode.

³ Na račun stranke uplaćena su sredstva u iznosu od 450,00 KM, a iznos od 1.350,00 KM (9 uplata po 150 KM) uplaćen je na račun NK Berič, sa naznakom da je svrha uplate participacija za plaćanje zakupnine poslovnog prostora koji koristi Narodna stranka Radom za boljitak.

⁴ Donacije su primljene kao gotovinske uplate na balagajnu Narodne stranke Radom za boljitak.

⁵ Prema podacima Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka jedna osoba, koja je navedena kao donator političke stranke, je 07.11.2007. godine proglašena mrtvom, a druga osoba ima aktivno prebivalište u Mostaru od 02.04.2012. godine

⁶ Prema odredbi članka 11. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, stranka je obvezna uspostaviti cjelovite i točne evidencije o svojim prihodima i rashodima.

Prema odredbama članka 11. stavak (3) Zakona o financiranju političkih stranaka, stranka je obvezna podnositi financijsko izvješće u formi koju odobri Središnje izborni povjerenstvo BiH. Sadržina, forma, način i druge pojedinosti izvještavanja uređeni su Pravilnikom o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 61/06)

- Stranka nije iskazala prihode, niti rashode OO Narodne stranke Radom za boljitak Pale. Uvidom u poslovnu dokumentaciju stranke utvrđene su isplate političke stranke za utrošenu električnu energiju po računima ZP „Elektrodistribucija“ a.d. Pale u iznosu od 1.099,14 KM koji su ispostavljeni na Stomatološku ordinaciju, i to u 2010. godini 979,92 KM, a u prethodnoj godini 183,13 KM. Na temelju navedene dokumentacije, uočljivo je da je stranka koristila poslovni prostor, za koji nije platila, niti iskazala zakupninu, a također nije iskazala ni prilog pravne ili fizičke osobe na tome temelju.
 - Politička stranka nije iskazala prihod, niti sve troškove koje je ostvario organizacijski dio stranke u Mostaru. Uvidom u poslovnu dokumentaciju stranke utvrđeno je da je ista tijekom 2010. godine vršila isplate po temelju računa koje joj je ispostavila pravna osoba „Velmos Company“ d.d. Mostar, na ime izmirenja troškova u iznosu od 7.629,86 KM. Na temelju navedenih računa, pouzdano se može tvrditi da je politička stranka u Mostaru koristila poslovni prostor, a pri tome u poslovnim knjigama i financijskome izvješću nije iskazala troškove zakupnine, obvezu na tome temelju, niti pak prilog pravne osobe ostvaren korištenjem prostora bez plaćanja zakupnine.
- (2) U poslovnim knjigama i financijskom izvješću koji je dostavila Središnjem izbornome povjerenstvu BiH, Narodna stranka Radom za boljitak je iskazala obveze prema inozemnoj pravnoj osobi “Capelant International Corporation” Republic of Seychelles u iznosu od 27.010,87 KM, odnosno 13.810,18 EUR-a, za koje je u postupku revizije utvrđeno da su iste nepostojeće. Uvidom u poslovnu dokumentaciju stranke, utvrđeno je da je račun inozemnoga dobavljača “Capelant International Corporation” Republic of Seychelles, broj 043-09 od dana 24.08.2009. godine ispostavljen na iznos 20.715,00 EUR, što u protuvrijednosti domaće valute iznosi 40.515,01 KM. Na temelju dokumentacije carinske ispostave BiH (JCI broj 19387 od 22.09.2009. godine) i Međunarodnoga tovarnog lista (CMR broj 172057 od 22.09.2009. godine) utvrđena je vrijednost isporučene robe u iznosu naznačenom na računu dobavljača, te je na isti obračunata carinska i porezna obveza. Revizijom je utvrđeno da je stranka evidenciju o nabavi promotivnoga materijala u 2009. godini uspostavila na temelju ugovora koji je glasio na iznos od 34.525,44 EUR, što je više za 13.810,18 EUR, odnosno 27.010,87 KM, od vrijednosti isporučenoga materijala, a da naknadno nije izvršeno usuglašavanje sa stvarnom obvezom koju je stranka i platila. Samim time stranka je iskazala i troškove u većem iznosu za 27.010,87 KM od stvarnih.
- (3) Iz poslovnih knjiga stranka nije isknjižila nenaplativa potraživanja u iznosu od 67.300,00 KM, za koja se pouzdano zna da neće biti naplaćena, te je na taj načina izbjegla iskazati troškove u navedenom iznosu.
- U poslovnim knjigama stranka je iskazala potraživanje od Bošnjačke stranke prava u iznosu od 10.000,00 KM. Uvidom u službene evidencije Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH i dokumentaciju koju su dostavili nadležni sudovi koji vrše registriranje političkih stranaka, utvrđeno je da Bošnjačka stranka prava, od koje Narodna stranka Radom za boljitak iskazuje potraživanja, ne postoji.
 - Stranka je u poslovnim knjigama za 2010. godinu iskazala potraživanja u iznosu od 57.330,00 KM, na ime isplaćenih sredstava fizičkim osobama u 2006. godini, na temelju ugovora za ostvarenje mjerljivih ciljeva vezanih uz izborne rezultate na Općim izborima u toj godini.

Kako ne postoje ni minimalni uvjeti za naplatu navedenih potraživanja, ista su trebala biti isknjižena iz poslovnih knjiga, na teret troškova stranke.

Troškovi izborne kampanje

Narodna stranka Radom za boljitak je postupila sukladno odredbama članka 15.10 Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine, odnosno ispoštovala je zakonom propisani limit na troškove izborne kampanje. U svrhu izborne kampanje stranka je potrošila 331.889,91 KM. Prema odredbama članka 15.10 Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine, politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM po biraču u svakom izbornome krugu⁷, prema broju birača, koje je objavilo Središnje izborno povjerenstvo BiH. Prema podacima Središnjeg izbornoga povjerenstva BiH, Radom za boljitak je u svrhu izborne kampanje mogla potrošiti 2.804.342,80 KM.

5.2. PREPORUKE

Preporučae se Narodnoj stranci Radom za boljitak da se pridržava odredaba Zakona o financiranju političkih stranaka, a osobito na temelju uočenih manjkavosti se preporuča:

- *da se ne financira iz izvora koji su člankom 8. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka zabranjeni,*
- *da sukladno odredbi članka 11. stavak (1) ovoga Zakona utemelji cjelovite, točne i blagovremene evidencije o svim prihodima i rashodima,*
- *da financijska izvješća podnosi Središnjem izbornome povjerenstvu BiH sukladno odredbama članka 11. stavak (3) Zakona, odnosno u formi propisanoj Pravilnikom o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka i*
- *da utvrdi stvarne obveze i potraživanja stranke, te izvrši odgovarajuća knjiženja u svojim poslovnim knjigama.*

KOMENTAR:

Narodna stranka Radom za boljitak se u datom roku nije očitovala na nalaze revizije navedene u Preliminarnom izvješću o reviziji godišnjeg financijskoga izvješća za 2010. godinu, koji je stranci dostavljen dana 18.04.2012. godine.

Zahvaljujemo ovlaštenoj osobi za financijska izvješća i osoblju Središnjeg ureda Narodne stranke Radom za boljitak, za dobroj i korektnoj suradnji tijekom obavljanja revizije financijskih izvješća.

Mr. Hasida Gušić – šefica Službe za reviziju; revizorica

Sanja Čabrilo – revizorica

⁷ Članak 15.10 stavak (2) propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za financiranje izborne kampanje izračunava na način što se broj birača u svim izbornim jedinicama, u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata, pomnoži sa: 30 feninga za načelnika općine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine općine, članove Narodne skupštine RS i Predstavakničkoga doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.